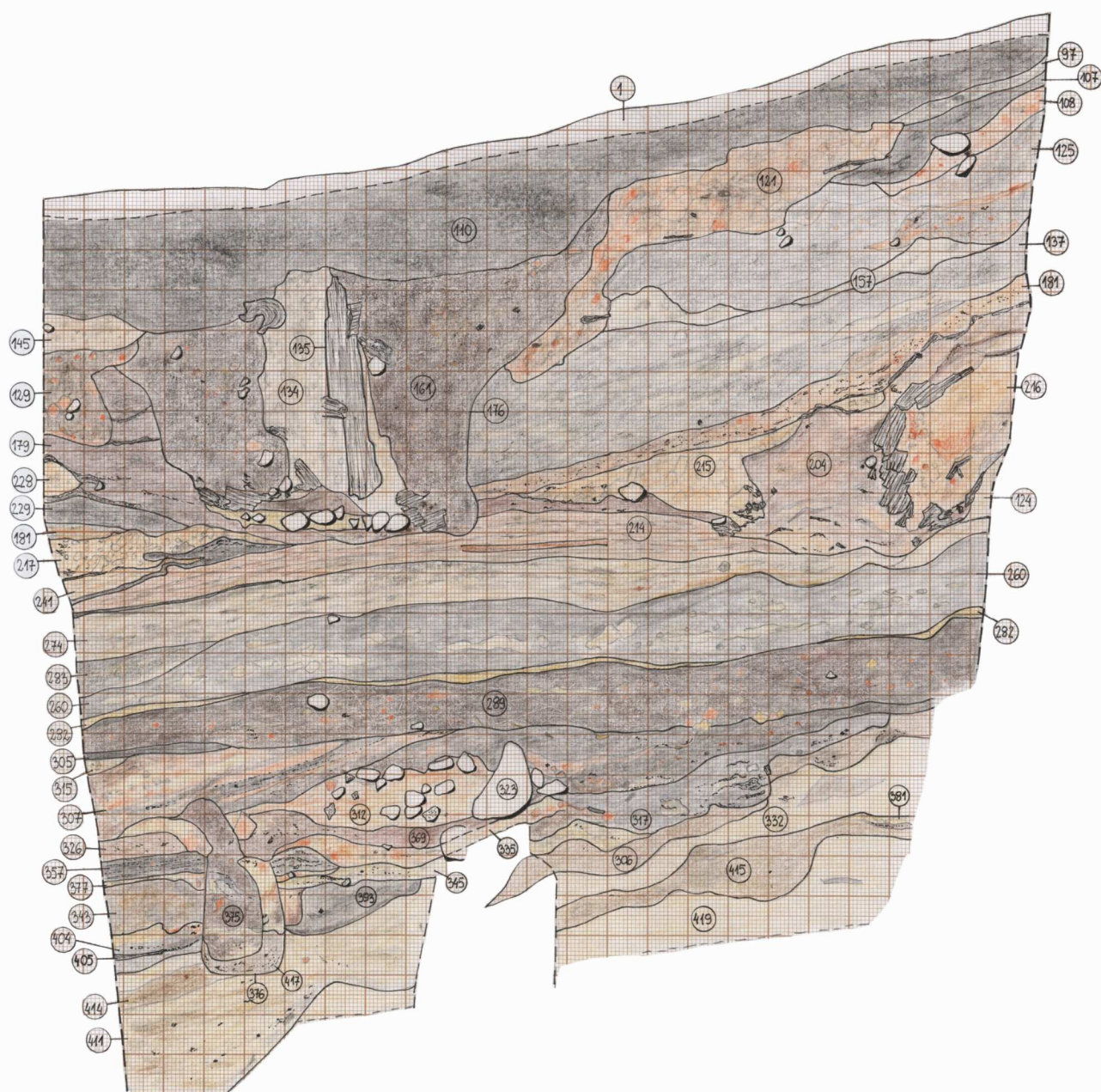

Suraż – średniowieczny gród na pograniczu mazowiecko-rusko-litewskim

red. D. Krasnodębski, H. Olczak

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk
Fundacja Przyjaciół Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Suraż – średniowieczny gród na pograniczu mazowiecko-rusko-litewskim

**Suraż – the medieval stronghold
in the Mazovian-Ruthenian-Lithuanian borderland**

red. Dariusz Krasnodębski i Hanna Olczak

Warszawa 2020

Recenzenci:

Prof. dr hab. Elżbieta Kowalczyk-Heyman

Dr Michał Dzik

Redakcja techniczna i korekta:

Hanna Olczak

Agata Wójcik

Magdalena Bis

Tłumaczenia:

Aneta Ziółkowska

Projekt typograficzny i skład komputerowy:

Yellow Point Publications

Opracowanie komputerowe ilustracji:

Hanna Olczak

Zuzanna Tragarz

Projekt okładki:

Yellow Point Publications

Na okładce rysunek zachodniego profilu wykopu 4 autorstwa Hanny Olczak

DOI 10.23858/Wr/k/007

ISBN 978-83-66463-39-4

Wydawca:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Fundacja Przyjaciół Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Copyright:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

Warszawa 2020

Printing and binding:

Art Service Dobrowolski Młynczyk Sp. J.

ul. Wincentego Pola 8H

58-500 Jelenia Góra

www.art-service.com

Spis treści

Wstęp – Dariusz Krasnodębski, Hanna Olczak	7
Rozdział. I. Tło geomorfologiczno-przyrodnicze i morfologia grodziska – Dariusz Krasnodębski, Hanna Olczak	13
Rozdział. II. Gród i zamek w Surażu do 1603 r. w świetle źródeł pisanych – Wiesław Wróbel	31
Rozdział. III. Historia badań archeologicznych grodziska w Surażu – Hanna Olczak	45
Rozdział. IV. Badania nieinwazyjne grodziska w Surażu – Miron Bogacki, Wiesław Małkowski, Radosław Mieszkowski, Krzysztof Misiewicz	61
Rozdział. V. Wyniki badań wykopaliskowych przeprowadzonych na suraskim grodzisku w 1936 r. – Hanna Olczak, Natalia Paczobut, Natalia Kiziukiewicz	75
Rozdział. VI. Gród suraski we wczesnym średniowieczu – Hanna Olczak, Dariusz Krasnodębski	153
Rozdział. VII. Suraski gród i zamek w późnym średniowieczu i na początku okresu nowożytnego – Dariusz Krasnodębski, Hanna Olczak	283
Rozdział. VIII. Późnośredniowieczne i nowożytne konstrukcje drewniane na brzegu Narwi – Dariusz Krasnodębski, Hanna Olczak	381
Rozdział. IX. Ssaki w gospodarce mieszkańców średniowiecznego grodu w Suraż – Joanna Piątkowska-Małecka	407
Rozdział. X. Szczątki ptaków z grodziska w Surażu – Teresa Tomek	429
Rozdział. XI. Analiza szczątków ryb z Suraża, stan. 1 i 7 – Daniel Makowiecki, Marzena Makowiecka	433
Rozdział. XII. Badania archeobotaniczne makroskopowych szczątków roślinnych ze średniowiecznego grodziska w Surażu – Grzegorz Skrzyński	453
Rozdział. XIII. Suraż na tle osadnictwa pogranicza mazowiecko-rusko-litewskiego w okresie od XI do XVI w. – Hanna Olczak, Dariusz Krasnodębski	469
Legenda do rycin	507
Wykaz zastosowanych skrótów	513
Bibliografia	513

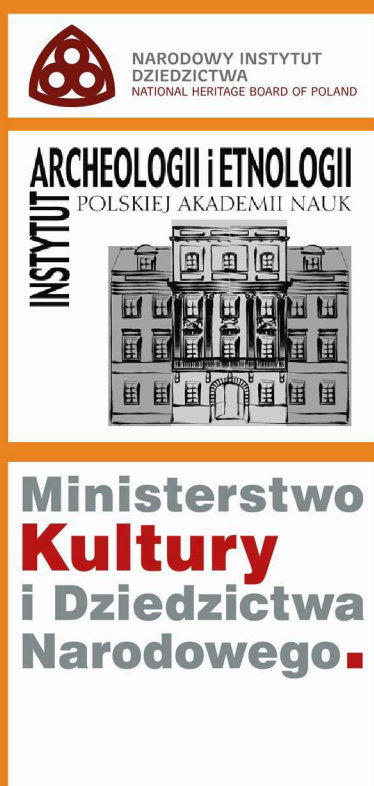
Spis zawartości płyty CD

Aneks 1. Katalog jednostek stratygraficznych i ich zawartości zabytkowej – Hanna Olczak, Dariusz Krasnodębski, Agata Wójcik
Aneks 2. Zestawienia ceramiki naczyniowej – Hanna Olczak
Aneks 3. Katalog zabytków z badań przeprowadzonych na grodzisku w Surażu w 1936 r., znajdujących się w zbiorach Państwowego Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Grodnie – Natalia Paczobut, Natalia Kiziukiewicz
Aneks 4. Zestawienia wyników analiz składu chemicznego ceramiki naczyniowej – Elżbieta Pawlicka

Położony nad Narwią Suraż (woj. podlaskie) należy do najważniejszych średniowiecznych grodów mazowiecko-rusko-litewskiego pogranicza. Jego dzieje, od chwili powstania w XI w. aż do spalenia na początku XVII stulecia, są odzwierciedleniem przemian politycznych i społecznych, zachodzących w tym czasie na terenie międzyrzecza górnej Narwi i środkowego Bugu. We wczesnym średniowieczu ziemie te, znajdujące się z dala od znaczących centrów administracyjnych, były obiektem rywalizacji między Polską i Rusią, zaś następnie stały się areną walk między Mazowszem, Litwą i Państwem Krzyżackim. Stabilizacja sytuacji politycznej nastąpiła dopiero na przełomie XIV i XV w., gdy podpisanie unii w Krewie i ustanie zagrożenia krzyżackiego zmniejszyło liczbę nękających te obszary konfliktów zbrojnych.

W latach 1936, 2004 i 2013 na suraskim grodzisku prowadzono prace wykopaliskowe, których wyniki zaprezentowane zostały w niniejszym tomie. Na podstawie pozyskanych z badań materiałów oraz źródeł pisanych autorzy starali się dokonać rekonstrukcji dziejów grodu i jego miejsca w historii całego regionu.

Egz. bezpłatny

DOI 10.23858/Wr/k/007
ISBN 978-83-66463-39-4